

Nieuwjaarstoespraak voor de gouverneur van Limburg, Emile Roemer, 2 januari 2026

Beste mensen,

Welkom!

Fijn dat u allemaal bent gekomen.

Uit de hele provincie – en daarbuiten.

Op 2 januari nota bene!

Met de champagne en de oliebollen nog maar net achter de kiezen.

Mooi dat we hier samen aan 2026 beginnen...

Een nieuw jaar vol met uitdagingen en mooie kansen.

Een jaar waarin we Limburg nog verder op de kaart zetten.

Met de Einstein Telescoop.

De ontwikkelingen bij Brightlands.

De verduurzaming van Chemelot.

Het trinationaal onderwijs.

En de investeringen in wijken en dorpen.

En dit is pas het topje van de ijsberg.

Maar – voordat we vooruitkijken, neem ik u eerst mee terug.

Vér terug. Naar het jaar **1873**.

Het **Nederland van nu** is nog ver uit zicht.

Het is een tijd van **calvinisme**, **kolonialisme** en de opkomst van de **verzuiling**.

De overheid was klein.

De handel en landbouw groot.

Er waren **forse verschillen** tussen mensen.
Veel armoede.

En sociale zekerheid ontbrak.

In die realiteit schrijft een **katholieke Maastrichtenaar** een artikel.

Victor de Stuers is zijn naam.

En het artikel heet 'Holland op zijn smalst'.

Misschien kent u het.

In zijn tekst bekritiseert Victor de overheid.

Hij bekritiseert de overheid op iets wat in het licht van de arme en ongezonde samenleving van die tijd op het eerste oog wellicht minder relevant lijkt.

Hij is namelijk kritisch op hoe de overheid omgaat met **kunst en cultuur, met musea en monumenten**.

Zijn belangrijkste punt: wáárom wordt er door bestuurders toch altijd eerst voor het **materiële** gekozen?

Of net iets anders gezegd:

Waarom hebben **dijken en tunnels** een streepje voor op **schilderijen en standbeelden**?

Hoezo wint het **praktische** het altijd van het **poëtische**?

Nu valt daar genoeg voor te zeggen, hoor ik u denken.

Van een **standbeeld** krijg je geen **droge voeten**.

En Rembrandt van **Rijn** heeft misschien een **rivier** in zijn naam, maar brengt je **niet** van A naar B.

Toch vraag ik u om in gedachten een stukje met Victor de Stuers en mij mee te wandelen.

Als je toch eens kijkt wat er sinds de tijd waarin hij leefde allemaal is gebeurd. En ten goede is veranderd. De **welvaart** is enorm toegenomen.

Onze **gezondheid** is duizend keer groter.

De hele wereld is bereikbaar.

Aardig wat Nederlanders hebben het goed.

Werken aan **materiële vooruitgang** heeft dus duidelijk zijn vruchten afgeworpen.

Maar is het genoeg?

Is het genoeg om ook als **samenleving** te groeien?

Om **sámen** beter te worden?

Zo lang voorspoed blijft bestaan zijn behoorlijk wat mensen tevreden.

Maar wat als dat onder druk komt te staan?

Wat gebeurt er **dán**?

De afgelopen jaren hebben we op tal van terreinen **te weinig** vooruitgang gezien:

- Hoeveel mensen zijn nog steeds op zoek naar een **huis**?
- Waarom waart het **stikstofspook** nog altijd rond?
- Is er **érgens** in de zorg een tekort weggewerkt?
- En hoeveel ondernemers wachten er **vol spanning** op elektriciteit?

En ga zo maar door...

Vind je het dan gek dat Nederlanders **boos** zijn geworden? Teleurgesteld. Ongedurig. En dat het vertrouwen in de overheid fors is gedaald?

Verkiezingen lijken dan een moment van **schoon schip maken**.

Maar dat is een illusie.

Want de **moeilijke** vragen... die worden eigenlijk amper gesteld:

- Wie zijn wij eigenlijk als de economie hapert?
- Wat blijft er van ons over als de welvaart afneemt?
- Hebben we de afgelopen decennia wel voldoende gewerkt aan **maatschappelijke** vooruitgang?

Het is toch vaak Holland op z'n smalst...

... dat kleine landje dat haar bestaansrecht vooral in **handel** zoekt...

Dat had Victor de Stuers **destijds** zo gek nog niet gezien.

Er is ook **nu** nog altijd onvoldoende oog voor alles wat ons kan verbinden... maar wat niet uit **asfalt of staal** bestaat.

Niet alleen kwam de afgelopen jaren de **materiële** vooruitgang voor veel mensen in de knel... ook de **gemeenschappelijkheid** kwam in de verdrukking.

Het is tijd om **dáár** weer in te investeren.

In **verbeelding** en **vergezichten**.

In menselijkheid. Zorgzaamheid.
Broederschap. Ruimhartigheid.

We hebben een samenleving nodig die vooruitgang boekt op **álle** fronten.

In materiële welvaart **én in relaties**.

Natuurlijk zal een regeerakkoord altijd een **tekst** blijven.

Een stapel papier met plannen en ideeën.

Maar zo'n akkoord is ook **een tableau waarop je samen de toekomst tekent**.

Een beeld van hoe Nederland er in 2050 uit moet zien.
Met concrete plannen voor **állés** wat van waarde is.

Mogen die plannen van een kabinet nu eindelijk ook eens een **liefdesverklaring** aan het land zijn?

Misschien vinden dan ook meer mensen het **vertrouwen** terug.

Het vertrouwen in het feit dat we iets kunnen **betekenen** voor elkaar.

Dat we niet langs elkaar heen **hóeven** leven.

Laten we eerlijk zijn: er zijn nu **te veel terugtrekkende bewegingen mogelijk.**

Teveel 'opt-outs'.

Er werken krachten op ons in als samenleving, die er voor zorgen dat mensen...

- (1) niet **kunnen** meedoen
- (2) niet **hoeven** meedoen
- (3) niet **willen** meedoen of
- (4) niet **uitgenodigd** worden om mee te doen:

1

Voor de eerste groep die ik noem is het **moeilijk aanhaken.**

Te weinig inkomen.
Geen uitzicht op een fijne woonplek.

Onvoldoende opleiding om bezig te kunnen zijn met een carrière opbouwen.

Mijn hart bloedt als ik mensen hoor vertellen dat het ondanks twee banen niet lukt om de eindjes aan elkaar te knopen en voor de kinderen iets te kopen voor Sinterklaas.

2

Ondertussen vertelt de ander tevreden over '**passief inkomen**' en hoe hij op Ibiza kan leven van de rente op z'n vermogen en van z'n **cryptomunten.**

Dat is de tweede groep. De mensen die niet **hoeven** meedoen.

Voor hen is het cynisch genoeg juist **makkelijk afhaken.**

Ze kunnen zich prima redden en vinden manieren om geld voor hen te laten werken.

Ze doen met de vrijheid vooral de dingen waar ze **zin** in hebben.

Ultiem vrij... absoluut... maar waar draag je precies nog aan **bij?**

3

Als derde heb je dan de groep mensen waarbij het niet eens meer gaat over aanhaken of afhaken, maar die **doelbewust** niet mee willen doen.

De groep die onze politici en bestuurders **bedreigt** en de democratie van **binnenuit** kapot maakt.

De groep die niet snapt dat het **recht** om te zeggen wat je denkt, óók betekent dat je de **plicht** hebt om ná te denken over wat je zegt.

U heeft mij daar in december in de pers het één en ander over horen vertellen. Vandaag herhaal ik het nog maar eens.

Schandalig dat onze hulpverleners ook dit jaar weer het slachtoffer werden van geweld met vuurwerk.

Terwijl zij juist garant staan voor onze veiligheid en **hulp** bieden aan mensen in nood. Onacceptabel. Van onze hulpverleners blijf je af.

Het **enige** moment waarop je een **agent, broeder of brandweerman** aanraakt... is om ze de hand te schudden of een knuffel te geven.

Uit **dankbaarheid** en **opluchting** dat ze er voor je waren!

4

Als vierde en laatste groep noem ik nog de mensen die we nu niet **uitnodigen** om mee te doen.

De groep die zich door individualisering **alleen voelt** en de weg in de samenleving niet weet te vinden.

Het is zorgelijk dat die groep **zó** groot is geworden.

Maar dat geldt in feite voor elk van de groepen die ik hier noem.

Vandaag wil ik met mijn verhaal dan ook iets in gang zetten:

Wat de reden ook mag zijn dat je nu de **zijlijn van de samenleving in zicht** hebt... we halen je terug.

We laten niemand los.
Niemand.

We laten het er niet bij zitten.
We laten jón niet zitten.

Niemand mag achterblijven.

De geschiedenis leert ons dat een samenleving vooruit komt als **iedereen** mee kan doen.

Ik wil hier vanuit mijn rol als uw gouverneur volle bak voor gaan.

Samen met u.

Want dit gaat toch gewoon over hoe wij als samenleving aan elkaar **verbonden** willen zijn?

Laten we het (álle) Limburgers onmogelijk maken om af te haken (!)

Daar hebben we precies voor nodig wat Victor de Stuers zegt.

Verbeelding. Ideeën. Ons voorstellingsvermogen.
Ontmoeting. Contact. En dat eindeloos blijven herhalen.

Beste mensen,

Het is aan u – het is aan **ons**, de komende tien, vijftien jaar.

Onze provincie kan de **proeftuin** zijn voor een economie die de samenleving dient.

Onze provincie kan de plek zijn waar we **materiële, maatschappelijke én menselijke** vooruitgang als een drie-eenheid laten opereren.

Of anders gezegd....

Laten we investeren in het Limburg waar je ván kunt leven – en het Limburg waar je ín wilt leven!

Laten we dat samen gaan doen.

Want dat zit in ons DNA.

U, wij, Limburg... wij bestaan uit **milde** machten.

We bestaan hier uit milde machten – die **harde** grenzen kunnen verzachten.

Het zijn **ónze** mensen die proberen de tegenstelling tussen natuur en landbouw op te heffen.

Het zijn **ónze** mensen... die duurzaamheid en verdienvermogen aan elkaar verbinden.

Het zijn **ónze** mensen... die unieke musea bedenken.

Het zijn **ónze** mensen die de leefbaarheid in wijken en dorpen vergroten.

Het zijn **ónze** mensen die vandaag de dag opstaan.

We inspireren elkaar. En zetten de schouders eronder.

Laten we daarbij niet alleen oog hebben voor het Limburg dat je kunt zien...

... maar ook hart voor het Limburg dat je kunt vóelen.

Provinciegenoten,

Ik rond af.

Had hij hier vandaag kunnen zijn... 'onze' Victor de Stuers...

...dan had hij gezien hoe u hier de tijd nam om te komen luisteren naar elkaar.

En hij zou het voelen in de zaal:

Ook al is Holland soms op z'n smalst...
er is ook altijd: ***Limburg op z'n langst.***

Van het noordelijkste tot het zuidelijkste puntje kom ik mensen tegen die voelen dat er iets op het spel staat.

Ik zou zeggen: aan de slag.